

VENDIM
Nr.5, datë 23.3.2004

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryesues
Zamir Poda	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Vladimir Metani	Anëtar
Artan Hoxha	Anëtar
Valentina Kondili	Anëtare
Natasha Sheshi	Anëtare
Agron Lamaj	Anëtar
Evgjeni Sinoimeri	Anëtar
Vladimir Bineri	Anëtar
Nikoleta Kita	Anëtare
Bashkim Caka	Anëtar
Ylvi Myrtja	Anëtar
Perikli Zaharia	Anëtar
Irma Bala	Anëtare

në seancën gjyqësore të datës 23.3.2004, morën në shqyrtim çështjen civile që u përket:

PADITËS TË KUNDËRPADITUR:LUMTURI ÇELA, SEJDIE KURTI,TEUTA MALKO, MIRBAN KADIU, XHELAL KADIU, MESIME PIRRO, SADETE KASA, përfaqësuar nga avokat Kiço Simaku.

BEDRI RAMA, HAXHIRE RAMA,HAXHI RAMA, FATOS RAMA, MENTOR RAMA, FATOS ZDRAVA, ASLLAN ZDRAVA, ILMI DELIALLISI, ABDULLA DELIALLISI, ËNGJËLLUSHE FANI përfaqësuar nga av. Ilia Kona.

TË PADITUR KUNDËRPADITËS:BASHKIMI I SINDIKATAVE TË PAVARURA TË SHQIPËRISË, përfaqësuar nga avokat Vasil Plaku.

KONFEDERATA E SINDIKATAVE TË SHQIPËRISË përfaqësuar nga avokat Idajet Hoxha.

FISNIK DOCI, KLEANTH GALICA, FATMIR MECANI, KLEANTHI BEJO, EDUART MECANI, ALTIN MECANI, përfaqësuar nga avokat Artan Hajdari.

ALQI GJIKA,VLADIMIR GJIKA, BASHKIA DURREËS, AKP DEGA DURREËS, përfaqësuar nga avokat Vasil Plaku

PERSONI I TRETË: SHOQËRIA ANONIME GOMA DURREËS, SEKSIONI I FINANCËS PRANË PREFEKTURËS DURREËS.

OBJEKTI I PADISË: Kthimi i sendit.

Detyrimin e të paditurve të njohin pronarë paditësit për ish-korpusin nr.2 të ndërmarrjes së gomës, Durrës duke deklaruar të pavlefshëm kalimin e pronësisë në favor të Sindikatave të Pavarura dhe Konfederatës së Sindikatave të Shqipërisë, si dhe duke deklaruar të pavlefshme veprimet juridike të kalimit të kësaj pronësie nga sindikatat te të paditurit e tjerë me kontratat e shitblerjes nr.301/1080, datë 4.5.1998 e nr.459/303, datë 1.6.1998. Urdhërimi i Zyrës së Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme të bëjë regjistrimet përkatëse.

Baza ligjore: neni 17/b i Kodit Civil të vitit 1991 dhe nenet 92, 296 të Kodit Civil të vitit 1994.

OBJEKTI I KUNDËRPADISË:

Anulimin e pjesshëm të vendimit nr.524 e 525, datë 20.6.1994 të KKKP pranë bashkisë së

Durrësit. Konstatimin si absolutisht të pavlefshëm të kontratës së shitblerjes të datës 7.3.1996 ndërmjet paditësve të kundërpaditur dhe degës së A.K.P Durrës. Urdhërimin e Zyrës së Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme të fshijë nga regjistrat shënimet e bëra në emër të paditësve të kundërpaditur si pronarë të pronës objekt gjykimi. Deklarimin e pavlefshëm të veprimit juridik të shitjes me kontratën 2549/721, datë 4.5.1998 dhe çregjistrimin e kësaj kontrate nga Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme me nr.11.509, datë 7.5.1998. Baza ligjore: neni 92 i Kodit Civil dhe ligji nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ishPronarëve”.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr.1394, datë 29.10.2001 ka vendosur:

Pranimin e kërkesëpadisë së paditësve Xhelal Kadiu, Nesime Piro, Sadete Kasa, Bedri Rama, Haxhi Rama, Haxhire Rama, Fatos Rama, Mentor Rama e Nexhmije Rama, duke u detyruar Konfederata e Sindikatave të Shqipërisë të njohë pronarë paditësit në ish-korpusin nr.2 të fabrikës së gomës Durrës, pjesën 20 ml në gjatësi të objektit, gjithsej 420 m² sipërfaqe ndërtimi dhe (20 x 10) ml lulishte dhe oborr, gjithsej 200 m², me kufij të përcaktuar.

Pranimin e kërkesëpadisë së paditësve Fatos Zdrava, Asllan Zdrava, Ilmi Deliallisi, Engjëllushe Fani, duke u detyruar të paditurit, Konfederata e Sindikatave të Shqipërisë Tiranë, Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo, Fatmir Mecani, Eduart Mecani, Altin Mecani, të njohin pronarë paditësit për ish-korpusin nr.2 të fabrikës së gomës Durrës, për pjesën 37,5 ml në gjatësi dhe 21 ml në gjerësi, gjithsej sipërfaqe ndërtimi 387,5 m² dhe sipërfaqe lulishte e oborr 37,5 ml x10 ml, gjithsej 375 m², me kufijtë përkatës.

Deklarimin e pavlefshëm të kalimit të pronësisë në favor të Konfederatës e Sindikatave të Shqipërisë Tiranë, Bashkimit i Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë Tiranë, me dekretin e Presidentit nr.204, datë 5.6.1992, objekti pallati i lojërave Durrës me sipërfaqe 1500 m².

Deklarimin e pavlefshëm të kontratës së shitblerjes nr.301/180, datë 4.5.1998 lidhur ndërmjet shitësit Bashkimi i Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë dhe blerësve Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo nga objekti pallati i kulturës Durrës, me kufizimet përkatëse të sipërfaqes 575 m² në katin e dytë, trualli nën objekt 575 m², si dhe sipërfaqe 100 m² në katin përdhe, me çmimin 4 500 000 lekë.

Deklarimin e pavlefshëm të kontratës së shitblerjes nr.459/303, datë 1.6.1998 lidhur ndërmjet shtetasve Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo dhe blerësve Fatmir Mecani, Eduart Mecani, Altin Mecani për shitblerjen nga pallati i kulturës Durrës, me kufizimet përkatëse, të sipërfaqes 575 m² në katin e dytë dhe sipërfaqe 100 m² në katin përdhe, në çmimin 4 750 000 lekë.

Urdhërohet zyra e regjistrimit të pasurive të paluajtshme Durrës të fshijë nga regjistri në emër të Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo, në regjistrin me nr.11557, datë 15.5.1998, si dhe në emër të Fatmir Mecani, Eduart Mecani, Altin Mecani në regjistrin me nr.11608, datë 11.6.1998 objektin pallati i kulturës Durrës, të sipërfaqes 575 m² në katin e dytë, trualli nën objekt 575 m², si dhe sipërfaqe 100 m² në katin përdhe, në çmimin 4 500 000 lekë.

Urdhërohet zyra e regjistrimit të pasurive të paluajtshme Durrës të fshijë nga regjistri në emër të Konfederatës e Sindikatave të Shqipërisë Tiranë, Bashkimit të Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë Tiranë, në regjistrin me nr.869, datë 17.2.1995, objektin “Pallati i kulturës Durrës” me kufizimet përkatëse, të sipërfaqes 1500 m², me kufizimet përkatëse.

Rrëzimin e kundërpadisë së të paditurve kundërpaditës Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo, Fatmir Mecani, Eduart Mecani, Altin Mecani e Bashkimit të Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë Tiranë e ndërhyrësve dytësore Alqi Gjika dhe Vladimir Gjika.

Pranimin e kundërpadisë së të paditurve kundërpaditës Fatos Zdrava, Agron Zdrava, Ilmi Deliallisi, Abdulla Deliallisi dhe Engjëllushe Fani kundërpaditësve të kundërpaditur Alqi Gjika, Vladimir Gjika e Bashkimit të Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë, duke deklaruar të pavlefshme kontratën e shitblerjes me nr.2549/721, datë 4.5.1998 lidhur ndërmjet BSPSH-së dhe blerësve Alqi Gjika për shitblerjen e objektit pallati i Kulturës Durrës ish-pallati i lojërave Durrës, me kufizimet përkatëse, për pjesën prej 164 m² në katin përdhe, me kufijtë përkatës.

Urdhërohet zyra e regjistrimit të pasurive të paluajtshme Durrës të fshijë nga regjistri nr.11509, datë 7.5.1998 pronën e sipërme në emër të Alqi Gjikes dhe Vladimir Gjikes.

Detyrimin e BSPSH-së Tiranë t’i kthejë Fisnik Docit, Kleanth Galicës, Klodian Bejos shumën 4 500 000 lekë, duke e konvertuar shumën e mësipërme me indeksin e inflacionit të monedhës në momentin e ekzekutimit të vendimit.

Detyrimin e BSPSSH-së Tiranë t'i kthejë Alqi Gjikes dhe Vladimir Gjikes shumën 2 492 800 lekë, duke e konvertuar shumën e mësipërme në indeksin e inflacionit të monedhës në momentin e ekzekutimit të vendimit.

Gjykata e Apelit Durrës me vendimin nr.153, datë 18.3.2002 ka vendosur:

- Lënien në fuqi të vendimit nr.1394, datë 29.10.2001 të Gjykatës së Shkallës së Parë Durrës.

- Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit kanë ushtruar rekurs pranë Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë të paditurit kundërpaditës Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo, Fatmir Mecani, Eduart Mecani dhe Altin Mecani, pala e paditur Konfederata e Sindikatave të Shqipërisë, pala e paditur Bashkimi i Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë dhe ndërhyrësit dytësorë Alqi Gjika dhe Vladimir Gjika, të cilët kanë kërkuar prishjen e tij.

Në rekursin e paraqitur nga Konfederata e Sindikatave të Shqipërisë parashtrohen këto shkaqe:

- Gjykatat kanë zbatuar keq ligjin "Për pasurinë e sindikatave", sepse po të pranohet interpretimi që ato i bëjnë këtij ligji, sindikatat nuk do të kishin asnjë lloj prone sipas ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 "Për rregullimin e pasojave që kanë rrjedhur nga zbatimi i dekretit të Presidentit nr.204, datë 5.6.1992 "Për pasurinë e sindikatave", në pronësinë e sindikatave do të futen objektet që Bashkimet Profesionale kanë pasur në përdorim, sipas inventarit në tremujorin e parë të vitit 1991.

- Ndryshe nga sa arsyetojnë gjykatat, vendimi nr.85, datë 29.6.2001 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë bën fjalë për godina të ish-pronarëve dhe jo për godina të ndërtuara tërësisht nga shteti.

Rekursi i paraqitur nga Bashkimi i Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë:

- Kontrata e shitblerjes datë 7.3.1996, lidhur midis AKP-së dega Durrës dhe paditësve të kundërpaditur, vjen në kundërshtim me ligjin, pasi në momentin e lidhjes së saj objekti nuk ishte në pronësi të shtetit, sepse që nga viti 1993 objekti kishte kaluar në pronësinë tonë dhe të Konfederatës së Sindikatave të Shqipërisë.

- Shitja në favor të paditësve të kundërpaditur mund të realizohej vetëm nëse veprimet e kalimit në pronësi të objektit në favor të BSPSH-së e KSSH-së në vitin 1993 do të anuloheshin sipas kërkesave ligjore.

- Vendimi unifikues i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë nuk bën fjalë për godina të ndërtuara tërësisht nga shteti, por për godina të ish-pronarëve.

- Vendimi i Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rrethit nuk është në kundërshtim me dispozitat ligjore, pasi ligji i kohës e lejonte atë komitet të kalonte objekte në inventar në dobi të zhvillimit të aktiviteteve edukuese të punonjësve.

Rekursi i paraqitur nga të paditurit kundërpaditës Fisnik Doci, Kleanth Galica, Klodian Bejo, Fatmir Mecani e Altin Mecani përmban këto shkaqe:

- Veprimet e kalimit të pronësisë së këtij objekti në favor të sindikatave janë në përputhje me ligjin e për pasojë veprimet e kalimit të kësaj prone në favorin tonë janë të ligjshme.

- Kontrata e datës 7.3.1996 e shitblerjes së objektit lidhur midis AKP-së dega Durrës dhe paditësve të kundërpaditur vjen në kundërshtim me ligjin, pasi në momentin e lidhjes së saj, nuk ishte pronë shtetërore e që në vitin 1993, ky objekt kishte kaluar në pronësi të sindikatave.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pasi dëgjuan relacionin e gjyqtarëve Kristaq Ngjela e Ylvi Myrtja, avokatët Vasil Plaku, Idajet Hoxha, Artan Hajdari që kërkuar prishjen e vendimeve, avokatët Ilia Kona e Kiço Simaku, që kërkuar lënien në fuqi të vendimeve e si analizuan çështjen në tërësi,

VËREJNË:

Vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës dhe i Gjykatës së Apelit Durrës janë marrë në

aplikim të drejtë të dispozitave ligjore e duhet të lihen në fuqi.

Nga aktet e administruara në gjykimin e çështjes ka dalë se ish-Komiteti Ekzekutiv i Këshillit Popullor të Rrethit të Durrësit me vendimin nr.253, datë 30.12.1989 ka vendosur:

"Miratimin e kalimit të pjesës së dytë të korpusit të fabrikës nr.2 të ndërmarrjes së gomës Durrës me një vlerë prej 1 524 125 lekë Këshillit të Bashkimeve Profesionale të Rrethit për këndin e lojërave të rinisë".

Mbi këtë bazë, organizatat sindikaliste (të paditurit) kanë bërë ndarjen e objektit të mësipërme dhe më pas regjistrimin e saj në zyrën e hipotekës. Në dosje është administruar shkresa nr.18, datë 19.1.1994 drejtuar Këshillit të Rrethit Durrës dhe Këshillit Sindikal Durrës, në të cilën thuhet se u verifikuan dokumentet për regjistrimin në hipotekë të korpusit nr.2 të fabrikës së gomës në favor të këshillit sindikal dhe se "regjistrimi nuk bazohet në asnjë dispozitë ligjore për fitimin e humbjen e pronësisë. Në këto rrethana, regjistrimi nr.21, datë 19.12.1991 u anulua dhe objekti mbetet pronë shtetërore".

Sipas vërtetimit të zyrës së hipotekës datë 18.2.1993, rezulton se objekti i mësipërm, i emërtuar "Pallati i lojërave Durrës", me një sipërfaqe prej 1500 m², figuron në pronësinë e sindikatave dhe se e drejta e pronësisë mbi këtë pronë, vërtetohet nga regjistrimi i saj në regjistrin me nr.869, datë 17.2.1992. Tërheq vëmendjen fakti sesi, në vërtetimin e zyrës së hipotekës dhe në procesverbalin e mbajtur nga gjykata në zyrën e hipotekës, më 13.11.1996 lidhur me regjistrimin e pronës, shënohet në regjistër se ka kaluar objekti në pronësi të BSPSH-së dhe KSSH-së në bazë të dekretit të Presidentit nr.204, datë 5.6.1992 "Për pasuritë e sindikatave", në një kohë që regjistrimi është bërë rreth katër muaj para daljes së dekretit.

Paditësit, nëpërmjet dokumentacionit të paraqitur, kanë provuar pronësinë e trashëgimlënësve të tyre mbi truallin në të cilin është ndërtuar fabrika e gomës. Në dekretligjin nr.343, datë 28.10.1946 mbi shfrytëzimin e disa ofiçinave, në pikën 1/1 thuhet se shtetëzohen pa shpërblim ofiçina e Z.Z. Refat Deliallisi e shokë, ndërsa në vërtetimin e pronësisë së datës 15.11.1991 shënohet se, në favor të shtetit kundër Sulejman Deliallisit dhe Ramazan Sul Zdravës, në bazë të nenit 4 të dekretligjit nr.405, datë 7.11.1947, figurojnë një ofiçinë e përbërë prej një trualli, ndërtesë me gjithë makineritë e se brenda kufijve të truallit ndodhet ofiçina e lartpërmendur. Në datën 29.3.1947 është mbajtur procesverbali i komisionit për sekuestrimin dhe likuidimin e pasurisë së patundshme, pasi me vendimin nr.8, datë 7.1.1947 të Gjykatës Ushtarake Tiranë, Ramazan Zdrava u dënua për krime kundër shtetit me 7 vjet burgim, konfiskimin e pasurisë e humbjen e së drejtës elektorale.

Me daljen e ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 "Për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve" paditësit e kundërpaditur i janë drejtuar Komisionit për Kthimin e Pronave, i cili me vendimin nr.524, datë 20.6.1994 ka vendosur t'u njohë të drejtën e pronësisë trashëgimtarëve të Rifat Deliallisit e trashëgimtarëve të Ramazan Zdravës mbi një truall prej 1205 m² mbi të cilën ndodhet një pjesë e ndërtesës së ish-fabrikës së gomës dhe me vendimin nr.525, datë 20.6.1994 ka njohur pronësinë e trashëgimtarëve të Sulejman Kadiut (Lumturi Cela, Sejdie Kadiu e Meriban Kadiu etj.) e trashëgimtarëve të Adem e Ismail Ramës mbi një truall me sipërfaqe 6380 m². Njëkohësisht u është njohur e drejta e parablerjes së objekteve të ndërtuara mbi këtë truall.

Mbi bazën e kësaj të drejte ligjore të parashikuar në ligjin "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve", paditësit e kundërpaditur kanë blerë korpusin nr.2 të ish-fabrikës së gomës, në përputhje me dispozitat ligjore përkatëse që rregullojnë privatizimin e objekteve shtetërore, duke filluar me shkresat nr.41, datë 12.4.1995 e nr.75, datë 17.7.1995, që flasin për përgatitjen e dokumentacionit për privatizimin e objektit, miratimin e privatizimit nga organet kompetente dhe duke përfunduar me lidhjen e kontratës së shitblerjes nr.361/337, datë 7.3.1996 (pas shpalljes për shitjen ne ankand) midis AKP dega Durrës, ndërmarrjes goma Durrës dhe paditësve të kundërpaditur, kontratë kjo, që me kundërpadinë e tyre të paditurit kundërpaditës, pretendohet se është e pavlefshme, e lidhur ne kundërshtim me ligjin e duhet të anulohet.

Paditësit e kundërpaditur kanë bërë regjistrimin e objektit të blerë në bazë të kontratës së shitblerjes në regjistrat e hipotekës me nr.774, datë 12.3.1996.

Pjesën e objektit sindikatat ua kanë shitur të paditurve kundërpaditës Fisnik Doci, Kleanthi Galica, Klodian Bejo, me kontratën e shitblerjes nr.301/180, datë 4.5.1998 e këta të fundit, me kontratën e shitblerjes nr.459/303, datë 1.6.1998, ua kanë shitur Fatmir Mecanit, Eduart Mecanit e Altin Mecanit.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Durrës, me vendimin nr.1394, datë 29.10.2001, ka vendosur

pranimin e padisë dhe rrëzimin e kundërpadisë, vendim ky që është lënë në fuqi me vendimin nr.153, datë 18.3.2002 të Gjykatës së Apelit Durrës. Të dyja gjykatat arsyetojnë se vendimi i Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rrethit Durrës nr.253, datë 30.11.1989, me të cilin është vendosur miratimi i kalimit të pjesës së dytë të korpusit nr.2 të fabrikës së gomës, Bashkimeve Profesionale, është marrë në kundërshtim me vendimin e Këshillit të Ministrave nr.416, datë 15.12.1976, pasi është tej kompetencave të caktuara, sepse ai komitet kishte të drejtë që të vendoste kalimin e ndërtesave të dorës së dytë nga një ndërmarrje ose institucion me një tjetër në vartësi të tij.

Në vendime pranohet se BSPSH-ja e KSSH-ja nuk mund të bëheshin pronarë në bazë të dekretit të Presidentit nr.204, datë 5.6.1992, pasi ai dekret nuk ka marrë fuqi juridike.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin e datës 30.10. 2003 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë për unifikimin e praktikës gjyqësore, duke shtruar për zgjidhje këto probleme:

- Janë bërë pronarë sindikatat për pronat që kanë fituar në bazë të dekretit të Presidentit nr.204, datë 5.6.1992 apo ato do të trajtohen në rrugën e akteve të tjera ligjore për efekt privatizimi apo nga ligji për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve?

- Mungesa e fuqisë juridike të dekretit do të kuptohet në tërësi për pronat që kanë fituar sindikatat apo vetëm për prona për të cilat ka konflikt me ish-pronarët?

- Cilat janë efektet e ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 “Për rregullimin e pasojave që kanë rrjedhur nga zbatimi i dekretit nr.204, datë 5.6.1992 në rastet e konflikteve për pronësinë midis sindikatave dhe ish-pronarëve?

Në tërësinë e tyre, pretendimet në rekurset e paraqitura nga BSSH-ja dhe KSSH-ja kanë të bëjnë me interpretimin dhe zbatimin e dekretit të Presidentit nr.204, datë 5.6.1992 “Për pasurinë e sindikatave” dhe ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 “Për rregullimin e pasojave që rrjedhin nga zbatimi i dekretit nr.204, datë 5.6.1992”.

Dy aktet e mësipërme normative kanë lidhje me ligjin nr.8340, datë 6.5.1998 “Për mosmiratimin e dekretit nr.204, datë 5.6.1992 “Për pasuritë e sindikatave” e në këtë aspekt duhen parë dhe pasojat juridike që rrjedhin nga zbatimi i tyre.

Kuvendi i Shqipërisë, me ligjin nr.8340, datë 6.5.1998, nuk miraton dekretin e Presidentit nr.204, datë 5.6.1992, duke konstatuar se ai nuk ishte kundërfirmuar nga Kryetari i Këshillit të Ministrave që, në bazë të nenit 29 të ligjit nr.7491, datë 29.4.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”, përbënte detyrim kushtetues. Sipas nenit 29 të ligjit të përmendur “aktet që nxjerr Presidenti i Republikës për ushtrimin e kompetencave të parashikuara në pikat 10, 11 dhe 19 të nenit 29 të këtij ligji, marrin fuqi juridike mbasi kundërfirmohen, sipas rastit, nga Kryetari i Këshillit të Ministrave ose nga ministri përkatës, apo nga personat e njehsuar me to”. Gjithashtu ligji “Për dispozitat kryesore kushtetuese” përcaktonte që dekreti i Presidentit të konsiderohej akt normativ, duhej t’i nënshtrohej shqyrtimit në Kuvend, veprim që gjithashtu nuk është kryer. **Duke mos u kundërfirmuar dekreti e duke mos iu nënshtuar shqyrtimit në Kuvend në sesionin më të afërt, duhet pranuar se ai nuk ka marrë fuqi juridike, gjë që del qartë edhe nga mosmiratimi i tij me ligjin nr.8340, datë 6.5.1998. Për rrjedhojë edhe çdo marrëveshje midis sindikatave për ndarjen e pasurisë e çdo akt që ka të bëjë me disponimin e pasurisë, i bërë prej sindikatave, ligjërish është i paqenë.** Për rastin në shqyrtim, duke mos pasur fuqi juridike dekreti dhe sikur prona të kishte kaluar në administrimin e të paditurve kundërpaditës të BSSH e KSSH, shteti nuk e ka humbur pronësinë e objektit dhe blerja e paditësit të kundërpaditur me procedurat ligjore nëpërmjet ankandit është e drejtë. Nga sa më sipër tërhiqet konkluzioni se të paditurit kundërpaditës BSPSh e KSSH. nuk janë bërë pronarë të objektit, pasi dekreti nr.204, datë 5.6.1992 nuk ka pasur fuqi juridike e deri në daljen e ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 shteti ka qenë i vetmi pronar, duke përsëritur këtu edhe faktin që pa asnjë akt ligjor e para rreth 4 muajve nga dalja e dekretit, të paditurit kanë bërë regjistrimin e pronës në zyrën e hipotekës.

Të paditurit kundërpaditës pretendojnë se ata mbeten pronarë të objektit në zbatim të ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 pasi ai rregullon pasojat e dekretit nr.204 duke pasur fuqi prapavepruese, duke përfshirë këtu edhe pjesën që disponon për ish-pronarët sipas ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve”, duke mos pranuar të mirëqena vendimet e marra nga komisionet e kthimit dhe kompensimit të pronave.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë kanë pranuar se komisionet e kthimit dhe kompensimit të pronave ish-pronarëve e kanë ushtruar veprimtarinë e tyre mbi bazën e ligjit

nr.7698, që ishte ligj i kohës, e nuk mund të zbatonin një dekret që nuk kishte fuqi juridike. Ligji nr.8340/1 i miratuar mbas rreth 5 vjetësh, nuk mund të shuajë e të ndryshojë pasojat që kanë ardhur nga zbatimi i ligjit nr.7698.

Duhet të kuptohet qartë se ligji nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve” është akti që përbën bazën për rregullimin e të drejtave të ish-pronarëve që ka të bëjë me kthimin e pronave apo kompensimin e ish-pronarëve dhe në çdo rast që ka kontestim interesash, përparësi ka zbatimi i këtij ligji që mbron interesat e ish-pronarëve dhe çdo akt tjetër ligjor do të zbatohet për aq sa nuk bie në kundërshtim me atë ligj. Këtu duhen pasur parasysh edhe problemet që mund të dalin midis ish-pronarëve dhe sindikatave.

Ligji “Për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve” krijoi mundësinë e rivendosjes së të drejtave të shkelura në lidhje me të drejtën e pronësisë si një nga të drejtat themelore të njeriut duke ua hequr ish-pronarëve me akte të ndryshme ligjore, vendime të gjykatave apo të marra në çdo mënyrë të padrejtë nga shteti pas datës 29.11.1994.

Kthimi i pronave e kompensimi i ish-pronarëve është kërkesë sociale e ligjore dhe sa parashikohet në ligjin nr.7698, nuk janë forma të reja të fitimit të pronësisë, pasi pronarët nuk e kanë humbur asnjëherë titullin e së drejtës të pronësisë mbi sendet e tyre, por vetëm posedimin.

Problemi duhet të trajtohet në pikëpamje substanciale, duke parë përmbajtjen dhe jo formën për të arritur në përfundimin nëse sindikatave u ka kaluar apo jo pronësia. Kjo çështje duhet parë që me kalimin e pronave Bashkimeve Profesionale dhe nuk pranohet se Bashkimet Profesionale u bënë pronare, pasi shteti ua kalonte pronat në administrim dhe pronar mbetej shteti. **Në pronësi të sindikatave do të mbeten ato prona për të cilat nuk ka pretendime nga ish-pronarët.**

Organi ligjvënës, nëpërmjet legjislacionit përkatës, ka dashur e vazhdon të realizojë kthimin e pronave ish-pronarëve, si dhe t’u japë mundësinë të përfitojnë të drejta që derivojnë nga ish-prona e tyre, siç është dhe e drejta e parablerjes së objekteve të ndërtuara në truallin e marrë padrejtësisht.

Duke pasur qëllimin që prona të shkojë tek ai që e ka pasur, u ka dhënë të drejtën që në kohën që shteti do të shesë pronën të përfitojë ish-pronari.

Sindikatat përfituan nga Bashkimet Profesionale administrimin e objekteve për sigurimin e kushteve për pushimin e argëtimitin e punonjësve, gjë që më pas nuk evidentohet (sikurse del edhe nga çështja në shqyrtim, një pjesë e konsiderueshme e objektit u është shitur personave të tretë të cilët ia kanë ndryshuar tërësisht destinacionin).

Në rastin konkret kemi një konflikt midis ish-pronarëve dhe të paditurve kundërpaditës BSPSH dhe KSSH. Problemi që shtrohet për zgjidhje është nëse objekti e trualli janë pronë e shtetit apo e sindikatave. Shteti ua kaloi në administrim Bashkimeve Profesionale e të paditurit kundërpaditës, duke përfituar nga kjo gjendje, para daljes së dekretit nr.204 bënë regjistrimin e pronës së tyre, veprim ky që është absolutisht i pavlefshëm. Por edhe regjistrimi i dytë është bërë para daljes së dekretit nr.204, prandaj është i paligjshëm.

Ligji i kohës nuk njihte pronësinë e shoqatave, prandaj objektet Bashkimeve Profesionale ua kishte lënë në administrim. Për pasojë çdo veprim për kalimin e pronësisë është nul përballë prioritetit që i jepet ish-pronarit në njohjen dhe kthimin e ish-pronës së tij. Në këtë kontekst, ish-pronarët do të gëzojnë të gjitha të drejtat që u njeh ligji nr.7698, datë 15.4.1993 (duke përfshirë këtu edhe të drejtën e parablerjes) ta fitojnë sipas ligjit jo vetëm ndërtesat e pandryshuara dhe trojet e pazëna, por edhe objekte të ndërtuara nga shteti mbi truallin ish-pronë e tyre. Edhe në këto raste ligji nr.8340/1, datë 6.5.1998 do të zbatohet për aq sa nuk bie ndesh me ligjin nr.7698, datë 15.4.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, jo vetëm se ka dalë më parë, por edhe për faktin se në nenin 29 të tij përcakton se “të gjitha dispozitat ligjore që vijnë në kundërshtim me këtë ligj shfuqizohen”.

Dekreti nr.204 legjitimonte kalimin e objekteve në pronësi të sindikatave dhe veprimet e kryera para daljes së tij, nuk kanë fuqi ligjore, pasi nuk kishte asnjë akt ligjor për kalimin e pronësisë nga shteti në organizatat shoqërore. Me daljen e dekretit (i cili, sikurse është trajtuar, nuk ka fuqi juridike) ndodhemi para faktit që situata ishte e pasqaruar e përplasen interesat e ish-pronarëve e të organizatave shoqërore, ku përparësi merr interesi i ish-pronarëve, gjë që vazhdon edhe sot në bazë të akteve ligjore të miratuara. **Nëpërmjet tyre, kur ekziston mundësia, prona i kthehet ish-pronarit fizikisht, kur ekziston pamundësia e kthimit fizik, ish-pronari kompensohet. Duhet pasur parasysh që çfarë është ndërtuar mbi truallin e ish-pronarit kur del në shitje nga shteti, merr**

përparësi që të bëhet e ish-pronarit, por që t'i kalojë pronësia, duhet të paguajë vlerën që kanë objektet e ndërtuara nga shteti në bazë të dispozitave ligjore përkatëse.

Aktualisht kemi dy akte ligjore: atë me nr.8340, datë 6.5.1998 "Për mosmiratimin e dekretit nr.204, datë 5.6.1992" dhe me nr.8340/1, datë 6.5.1998 "Për rregullimin e pasojave që kanë rrjedhur nga zbatimi i dekretit nr.204, datë 5.6.1992". **Me ligjin nr.8340 mbetet pa vlera juridike dekreti nr.204, por ligjvënësi, duke ditur situatat që ishin krijuar, faktin që ai kishte sjellë pasoja që sindikatat kanë vepruar në mirëbesim, ka dashur të rregullojë pasojat me ligjin 8340/1. Para rregullimit që u bën ky ligj pasojave, kemi ligjin "Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve" që, sikurse u tha, shfuqizon të gjitha aktet që vijnë në kundërshtim me të, duke përfshirë këtu edhe dekretin nr.204, si dhe çdo akt tjetër kur ka interesa të ish-pronarëve. Ligji 8340/1 nuk ka të bëjë me të drejtat e fituara nga ish-pronarët, por rregullon ato raste që prona nuk ka qenë ndonjë herë e ish-pronarit.**

Neni 5 i ligjit nr.8340/1 thotë: "trualli pasuri e sindikatave sipas nenit 1 të këtij ligji konsiderohen pronë e zënë. Ish-pronarët kompensohen sipas ligjit për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve". Kjo i referohet një situatë të papërfunduar që, nëse ish-pronarët apo trashëgimtarët e tyre pretendojnë pronësinë për troje të zëna në ndërtesa të ndërtuara nga shteti, pronave ish-pronarëve njohjen e pronësisë në bazë të ligjit nr.7698 e ai komision nuk ka vendosur akoma deri në daljen e ligjit nr.8340, e në qoftë se prona e pretenduar është nga ato që kanë përfutur organizatat sindikale në bazë të dekretit nr.204, trualli i zënë nuk i kthehet ish-pronarit, por ajo mbetet pronë e sindikatave, ndërsa ish-pronari kompensohet. Me këtë duhet kuptuar se marrëdhëniet midis ish-pronarit e komisionit të kthimit dhe kompensimit të pronave nuk kanë përfunduar dhe se kërkesa e bërë nga ish-pronari është akoma në fazën e shqyrtimit të saj.

Në këtë rast përjashtohet e drejta e parablerjes nga ish-pronari, sepse objekti i ka kaluar më parë sindikatës.

Në momentin që komisioni disponon për kërkesën e ish-pronarit para daljes së ligjit nr.8340, me të cilin nuk është miratuar dekreti nr.204, ligji 8340/1 është i paaplikueshëm, pasi organi kompetent i caktuar me ligj të posaçëm për rregullimin e marrëdhënieve midis ish-pronarëve dhe shtetit, ka disponuar në përputhje me ligjin e autoritetin që i jep ai, duke ushtruar funksionet pa qenë i detyruar të marrë në konsideratë një dekret të Presidentit, i cili ashtu sikurse është pranuar me vendimin e Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë nr.85, datë 29.6.2001, por edhe me ligjin nr.8340, nuk ka pasur fuqi juridike dhe nuk mund të sillte pasojë për ish-pronarët. **Kjo do të thotë se në të gjitha rastet kur ka pretendime pronësie për prona të marra nga sindikatat bazuar në dekretin nr.204, ky dekret nuk ka vlera në raport me ish-pronarët. Këta të fundit për ish-pronën e tyre kanë rregullim të posaçëm ligjor dhe asnjë akt tjetër (qoftë dhe sikur dekreti të merrej i mirëqenë) është akt normativ më i ulët e nuk mund të prekë interesat e tyre.**

Ligji nr.8340/1 duhet kuptuar si akt që rregullon pasojat e dekretit nr.204 për ato prona të marra nga sindikatat kur prona është e shtetit, kur nuk ka pretendime pronësie apo edhe kur prona është e individit dhe ai nuk e ka kërkuar të drejtën e tij sipas ligjit për kthimin e kompensimin e pronave. Ligji i mësipërm bën dhe një kapërcim mbi rregullimin ligjor që bën ligji për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve, kur shprehet që prona u mbetet sindikatave pasi kjo, siç u trajtua më sipër, realizohet kur komisioni i kthimit e kompensimit të pronave nuk kishte disponuar në favor të së drejtës të parablerjes së ish-pronarëve deri në hyrjen në fuqi të ligjit 8340/1.

Në rastin në shqyrtim marrëdhëniet juridike dhe ushtrimi i kompetencave të organeve përkatëse kanë përfunduar në vitin 1996, në kohën kur, sipas qëndrimit të mbajtur e disponimit të ligjit nr.8340, dekreti ka qenë një akt normativ i pavlefshëm për të sjellë efektet e veta, ndërkohë që është zbatuar një akt normativ që mund të kishte fuqi mbi ligjin për kthimin e kompensimin e pronave ish-pronarëve.

Në këto kushte, pretendimet e ngritura në rekurs nga të paditurit kundërpaditës BSSH dhe KSSH janë të pabazuara e vendimet e gjykatave të drejta e të bazuara në ligj.

Po kështu, të pabazuara janë edhe pretendimet e të paditurve kundërpaditës Fisnik Doci, Eduart Mecani e Altin Mecani, pasi ata kanë lidhur kontratë shitblerjeje për objektin pa pasur sindikatat pronësinë mbi të. Përveç kësaj, në nenin 4 të ligjit nr.8340/1, datë 6.5.1998 përcaktohet se "pasuria e paluajtshme e përfutur nga sindikatat në bazë të këtij ligji nuk mund të tjetërsohet deri më 31.12.2020".

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, mbështetur në nenin 485/a të Kodit të Procedurës Civile,

VENDOSËN:

Lënien në fuqi të vendimit nr.1394, datë 29.10.2001 të Gjykatës së Rrethit Durrës dhe të vendimit nr.153, datë 18.3.2002 të Gjykatës së Apelit Durrës.

Ky vendim unifikues për praktikën gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Ka rezultuar se me vendim të ish-Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rrethit Durrës të qershorit 1992, i ka kaluar Bashkimeve Profesionale në administrim ish-korpusi nr.2 i fabrikës së gomës Durrës dhe me dekretin nr.204, datë 5.6.1992 të Presidentit të Republikës, objekti ka kaluar në pronësi të të paditurve BSPSH dhe KSSH.

Paditësve, me vendim të Komisionit të Kthimit të Pronave, u është njohur pronësia për një sipërfaqe trualli, mbi të cilin është ndërtuar nga shteti ndërtesa objekt konflikti, si dhe e drejta e parablerjes së këtij objekti në rast privatizimi. Në vitin 1996, paditësit e kanë privatizuar objektin.

Gjykatat kanë pranuar padinë e paditësve, duke iu referuar vendimit unifikues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë nr.85, datë 29.6.2001, me arsyetimin se përderisa dekreti i Presidentit nuk kishte marrë fuqi juridike, objekti vazhdonte të ishte pronë shtetërore dhe nuk kishte asnjë pengesë ligjore të privatizohej në favor të paditësve.

Në rekursin e të paditurve parashtrohet se vendimi unifikues i Kolegjeve të Bashkuara unifikon praktikën vetëm në rastet e konflikteve midis ish-pronarëve dhe sindikatave për ndërtesat e pandryshuara dhe trojet e pazëna, ndërsa gjykatat pa të drejtë e kanë keqinterpretuar atë vendim, duke e përgjithësuar edhe për të drejtën e parablerjes.

Në vendimin unifikues nr.85 të vitit 2001 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, pranohet se *"sa herë që përplasen interesat e ish-pronarëve (trashëgimtarëve të tyre) që përfitojnë kthimin e ndërtesave të pandryshuara apo trojeve të pazëna, sipas ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, me interesat e sindikatave, që i kanë fituar këto ndërtesa apo troje sipas dekretit nr.204, datë 5.5.1992, përparësi ka mbrojtja e interesave të ish-pronarëve (trashëgimtarëve të tyre)"*. Kolegjet e Bashkuara pranojnë në këtë vendim se *dekreti nr.204, datë 5.6.1992 është i paligjshëm dhe nuk ka marrë fuqi juridike, për shkak se nuk i është paraqitur për miratim Kuvendit dhe nuk është kundërfirmuar nga Kryeministri apo Ministri i Financave. Sipas vendimit, meqenëse ky dekret pa fuqi juridike është zbatuar dhe në zbatim të tij është bërë kalimi i pronësisë të disa objekteve në pronësi të sindikatave të ndryshme, aktet me të cilat është bërë kalimi i pronësisë në pronësi të sindikatave, janë absolutisht të pavlefshme (nul)*. Sipas po këtij vendimi, *pronat e pandryshuara apo trojet e pazëna do të ngeleshin në pronësi të sindikatave, vetëm në eventualitet të ekzistencës së kushteve të neneve 23 dhe 24 të ligjit "Për kthimin dhe kompensimin e pronave"* (dispozita që trajtojnë subjektet dhe pronat që nuk përfitojnë dhe nuk kthehen sipas këtij ligji).

Duke ruajtur qëndrimin e mëparshëm të vendimit unifikues, Kolegjet e Bashkuara, në interpretimin që u bëjnë dispozitave ligjore të përmendura, i japin përparësi ligjit nr.7698 jo vetëm "për ndërtesat e pandryshuara dhe trojet e pazëna", por në tërësi të gjitha problemeve ligjore që trajtohen nga ligji për kthimin e pronave ish-pronarëve, pra edhe të drejtës së parablerjes së pronarëve.

Për zgjidhjet që jep vendimi unifikues nr.85 i vitit 2001, si dhe për qëndrimin që Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë mbajnë aktualisht me këtë vendim, kam mendim të kundërt.

Kuvendi i Shqipërisë në vitin 1998 e konstatoi faktin se dekreti i Presidentit të Republikës nr.204, datë 5.6.1992, nuk ishte kundërfirmuar nga Kryeministri apo Ministri i Financave, nuk i ishte paraqitur për miratim Kuvendit në sesionin më të afërt, prandaj me ligjin nr.8340 nuk e miratoi atë dekret. Kuvendi i Shqipërisë në të njëjtën ditë, nxorri një ligj të posaçëm "Për rregullimin e pasojave që kanë ardhur nga zbatimi i dekretit nr.204 i Presidentit të Republikës", në të cilin aktet për kalimin e

pronësisë sindikatave në zbatim të dekretit nuk i konsideron si akte nul, ndërsa Kolegjet e Bashkuara, në vitin 2001, me vendimin unifikues nr.85 i cilësojnë si akte absolutisht të pavlefshme, pra që nuk prodhojnë pasoja, duke mos u njohur sindikatave pronësinë mbi këto prona, kur vetë ligjvënësi nuk e ndërmori një zgjidhje të tillë të pasojave me ligjin 8340/1, por përkundrazi, u njohu sindikatave pronën e fituar nga zbatimi që i ishte bërë në praktikë dekretit të Presidentit të Republikës.

Kuvendi i Shqipërisë ka marrë në konsideratë faktin se dekreti i Presidentit të Republikës nuk ishte akt i përfunduar sipas nenit 29 të ligjit për dispozitat kushtetuese dhe si i tillë ai nuk kishte marrë fuqi juridike, por ka konstatuar që ai ishte zbatuar në të gjithë vendin dhe në këtë situatë mori përsipër rregullimin e pasojave. Me qëndrimin e mbajtur, Kolegjet e Bashkuara tejkalojnë qëllimin e ligjit nr.8340/1.

Gjykata ka si detyrë interpretimin e ligjeve, që bëhet më e domosdoshme në rastet kur ligjet e ndryshme japin zgjidhje jouniforme në çështje të caktuara apo kanë kundërshti ndërmjet tyre. Interpretimi gjyqësor nuk mund të kapërcejë qëllimin që ka pasur organi ligjvënës në kohën që ka nxjerrë ligjin. Për çështjet e kësaj natyre, Kuvendi ka pasur si qëllim që të rregullojë pasojat që kishin ndodhur më parë, dhe nga përmbajtja e ligjit nr.8340/1 del qartë se organi ligjvënës e ka pasur parasysh edhe përmbajtjen e ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, që rregullon kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve dhe, si organ ligjvënës ka çmuar që për pronat që u ishin dhënë sindikatave të bëjë shmangie nga disa të drejta të njohura ish-pronarëve apo trashëgimtarëve të tyre.

Interpretimi gjyqësor bëhet për të saktësuar qëllimin e ligjvënësit dhe çdo tejkalim e çon gjykatën në marrjen e juridiksionit të organeve të tjera kushtetuese. Që Kolegjet e Bashkuara kanë tejkaluar juridiksionin e tyre, për mendimin tim si gjyqtar në pakicë, del nga vetë përmbajtja e ligjit 8340/1. Kuvendi, duke pranuar që dekreti i Presidentit nuk duhej të miratohej për cenet që përmendëm, u jep fuqi juridike veprimeve që ishin kryer lidhur me kalimin e pronësisë sindikatave. Në nenin 1 të ligjit thuhet se: "Pasuritë e sindikatave të fituara nga zbatimi i dekretit nr.204, datë 5.6.1992 konsiderohen pasuri e luajtshme dhe e paluajtshme dhe vlerat monetare të ish-Bashkimeve Profesionale të Shqipërisë, sipas inventarizimit dhe vlerësimit të bërë nga Komisioni i ngritur nga Ministria e Financave dhe e Ekonomisë në muajin qershor të vitit 1992, mbi bazën e gjendjes faktike të muajit mars të vitit 1991. Qëllimi i ligjvënësit, për pronat e sindikatave në raport me ish-pronarët, trajtohet në nenin 5, ku përcaktohet se "Trualli pasuri e sindikatave sipas nenit 1 të këtij ligji, konsiderohet pronë e zënë. Ish-pronarët kompensohen sipas ligjit nr.7698, datë 15.4.1993". Me këtë formulim, që nuk lë shteg për interpretime të mëtejshme, del vullneti i organit ligjvënës.

Veprimet për ndarjen e pasurive sindikatave, nëpërmjet ministrive përkatëse, janë kryer që në vitin 1992 dhe pronësia është regjistruar në regjistrat e kohës. Ligji për kthimin e pronave ka dalë më vonë (15.4.1993), i cili veç të tjerash iu njeh ish-pronarëve (trashëgimtarëve të tyre) edhe të drejtën e parablerjes së objekteve të ndërtuara nga shteti mbi truallin e tyre, kur ato të privatizoheshin. E drejta e parablerjes nuk mund të ekzistonte në vitin 1992, kur janë kryer aktet e kalimit të pronësisë sindikatave. Në këto kushte, organet e ngarkuara për privatizimin e pronës shtetërore, ndodheshin para faktit se sindikatat kishin fituar pronësinë mbi objektet respektive duke i regjistruar ato në hipotekë si pronë të tyre. Edhe sikur të pranohet se këto organe të administratës të ngarkuara për privatizimin e pronës shtetërore, e kanë çmuar që në atë kohë se dekreti i Presidentit të Republikës ishte një akt që nuk kishte fuqi juridike (që realisht nuk është kështu) dhe e kanë mënjeluar atë nga zbatimi në praktikë, përsëri mendoj se Kuvendit nuk mund t'i mohohet e drejta që të nxjerrë më vonë një ligj me fuqi prapavepruese për t'i dhënë një zgjidhje të ndryshme problemeve ligjore të caktuara, pavarësisht se marrëdhëniet juridike janë krijuar më parë nga dalja e ligjit.

Nga interpretimi që Kolegjet e Bashkuara bëjnë për çështjen në shqyrtim, çmoj se duke përcaktuar zgjidhje të kundërta me ato të miratuara nga ana e Kuvendit, gjykata merr rolin e këtij të fundit. Kjo sepse Kuvendi ka vlerësuar se dekreti i Presidentit nuk sjell pasoja juridike, ka marrë në konsideratë edhe realitetin në ndarjen e pasurisë sindikatave, ka vlerësuar edhe ligjin për kthimin e pronave dhe përplasjen e interesave të ish-pronarëve dhe sindikatave, ka vlerësuar nevojën e funksionimit të sindikatave në pluralizëm dhe nevojën që ato të kenë prona të caktuara, dhe mbi bazën e të gjithë këtyre vlerësimeve, Kuvendi merr përsipër që të zgjidhë çështjet që ishin vërtetuar në praktikë nga zbatimi real i dekretit pa fuqi ligjore të mirëfilltë. Cenimi që ligji nr. 8440/1 u bën interesave të ish-pronarëve me zgjidhjet ligjore që ai përcakton, është një çmim i organit ligjvënës dhe përgjegjësi e tij për mënyrën e zgjidhjes që merr përsipër.

Mosplotësimi i ciklit në kthimin e dekretit të Presidentit në ligj, Kuvendi e ka vlerësuar si një

veprim të padrejtë dhe nuk e ka miratuar atë. Kuvendi, siç u theksua, ka shqyrtuar faktin që, pavarësisht nga cenet juridike që dekreti kishte, ai (dekreti) është zbatuar dhe faktikisht ka prodhuar pasoja, mbi bazën e të cilave sindikatat në atë kohë janë bërë pronarë të objekteve. Në këto kushte ligji nr.8340/1 ka marrë karakter retroaktiv, sepse ligjvënësi ka marrë përsipër që t'i rregullojë pasojat e krijuara para daljes së tij (6.5.1998) në një mënyrë që ai e ka menduar më të përshtatshme. Interpretimi literal i këtij ligji, si dhe interpretimet që kanë të bëjnë me frymën e ligjit, koha kur ligji ka dalë nga organi ligjvënës, rrethanat konkrete të krijuara para daljes së tij (ligji nr.8340/1) shpiten në përfundimin se për pronat që u kishin kaluar më parë sindikatave, është rregulluar mungesa e fuqisë juridike të dekretit të Presidentit dhe njëkohësisht i është dhënë fuqi prapavepruese ligjit, duke u mbajtur qëndrim i veçantë ndaj këtyre pronave, pavarësisht nga zgjidhja ligjore që ligjvënësi kishte bërë katër vjet më parë për njohjen, kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve me ligjin nr.7698.

Nga këto arsye, arrij në përfundimin se edhe interpretimi shkronjë për shkronjë i ligjit nr.8340/1 dhe frymës së tij, kanë si qëllim të ligjvënësit që për pronat e sindikatave të mënjanojnë apo të kufizojnë të drejta të ish-pronarëve apo trashëgimtarëve të tyre të sanksionuara me ligjin 7698. Si ligj i mëvonshëm dhe si ligj specifik, si dhe për shkaqet e tjera të përmendura, çmoj se ligji i zbatueshëm do të jetë ligji nr.8340/1. Abuzimi që mund të jetë bërë me pronat e sindikatave nuk ka të bëjë me interpretimin e ligjit. Nga ana tjetër, mënyra se si një ligj e rregullon një çështje të caktuar, në rastin konkret pronësinë e sindikatave mbi objektet respektive në lidhje me shmangien nga zbatimi i ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve, kur nuk ka të bëjë me mungesë të kushtetutshmërisë së tij, i takon sferës së gjykimit politik të Kuvendit dhe përgjegjësisë së tij institucionale, por jo interpretimit të gjykatave në tejkalim të qëllimit të ligjvënësit.

Prapaveprueshmëria e ligjit lidhet me shtrirjen e efekteve dhe rregullimin e marrëdhënieve juridike që kanë lindur apo janë krijuar para daljes së tij. Zbatimi i këtij parimi bëhet i nevojshëm për të korrigjuar apo rregulluar më ndryshe situata të caktuara që kanë ndodhur në të shkuarën. Zbatimi i ligjit që ka qenë në fuqi në kohën që ka ndodhur veprimi juridik apo ngjarja është parim i njohur i ligjshmërisë, ndërsa prapaveprueshmëria është një përjashtim nga rregulli. Sipas këtyre parimeve, organi ligjvënës ka të drejtë që të nxjerrë ligje me karakter prapaveprues apo të rregullojë situatat e shkuara, dhe ligji nr.8340/1, duke ruajtur një karakter të tillë, do të ishte i zbatueshëm edhe për gjykatat që nga koha e hyrjes së tij në fuqi. Qëndrimi i Kolegjeve të Bashkuara në dhënien përparësi ligjit për kthimin e pronave ish-pronarëve, të trajtuar në të dy vendimet unifikuese, do të ishte i saktë dhe i bazuar plotësisht, në rast se Kuvendi nuk do të kishte ndërhyrë me ligjin e posaçëm (8340/1). Përderisa ligjvënësi ka përdorur pushtetin e tij për nxjerrjen e një ligji specifik, ai duhet të interpretohet sipas përmbajtjes së tij, për të cilin mendimi im i shprehur më lart është i ndryshëm nga shumica.

Anëtar BASHKIM CAKA